

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ
З ПРИРОДНИЧИМ ТА СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

2024-2025 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних
наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Анотація. У програмі обґрунтовано процес формування у студентів професійної компетенції в галузі методики природознавства та суспільствознавства в спеціальній (корекційній) школі VIII виду для дітей з ТПМ. Значна увага в програмі приділена висвітленню сутності поняття «Спеціально-методична професійна компетентність вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання» і необхідні навички та вміння асистента, вчителя, вихователя щодо визначення сутності соціальних проблем та розглядаються механізми вироблення, прийняття та реалізації нових педагогічних систем освіти для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові спеціально методичні компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами

Abstract. The relevance of development of educational programs for preparing of future teacher-speech therapists on competency-based approach is stated in the program; methods of natural science and suspension knowledge identified a pressing social need in correctional education specialists, capable of performing in a professional manner different activities as in terms of special educational institutions, and in a general area. Much attention is paid to the nature of the concept of "professional competence of teacher-speech therapists in inclusive education" as an integrated personality trait of future teacher-speech therapists.

Keywords: specially methodical competences. competence approach, general and professional competence, teacherspeech therapists, inclusive education, children with psychophysical development disorders.

1.Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково- дослідне завдання: написання наукової статті на студентську науково- практичну конференцію Загальна кількість годин –120 год. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 год. самостійної роботи студента —2,5 год.	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		12
		Практичні, семінарські
		22
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Самостійна робота
		94
		Вид контролю: екзамен

Мова викладання: українська. Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 36/94год.: 36 год. - аудиторні заняття, 94 год. - самостійна робота, 30/70 %; Заочна форма навчання

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково- дослідне завдання: написання наукової статті на студентську науково- практичну конференцію Загальна кількість годин –120год.	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й
		Лекції
		4
		Практичні, семінарські
		6
https://moodle.mdu.edu.ua/my	Ступінь бакалавра	Лабораторні
		0
		Самостійна робота
		110
		Вид контролю: екзамен

Мова викладання: українська . **Примітка.** Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 10 %/90 % год.: 10 год. – аудиторні заняття, 110 год. – самостійна робота

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

2.1. Мета курсу: є вивчення курсу теоретичних знань з предмету, що забезпечує професійну підготовку логопедів та формування у студентів професійних компетенцій у галузі спеціальної методики ознайомлення з природним та суспільним довкіллям в спеціальній (корекційній) школі VIII виду для дітей з ТПМ. Під час вивчення дисципліни майбутній фахівець має оволодіти прийомами і методами педагогічної роботи, спрямованої передусім на усунення та послаблення у дітей з порушеннями розвитку психофізичних недоліків, формування у них позитивних особистісних якостей.

2.2. Завдання курсу: полягають у: визначенні знань у студентів із теоретичних питань спеціальної методики ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям, культури методичного мислення; ознайомленні з комплексом знань про спеціальну методику ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям, зі змістом програми з української мови, із здійсненням процесу навчання відповідно до освітньої програми, з реалізацією особистісно-орієнтованого підходу до освіти та розвитку дітей; визначенні вміння розробки і реалізації на практиці конспектів уроків природознавства для дітей з ТПМ; удосконалення умінь і навичок аргументованого обґрунтування практичного використання теоретичних положень спеціальної методики ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям в школі для дітей з важкими порушеннями мови.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни: (Корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади).
Навчальна дисципліна складається з 3 кредитів.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій; **ПРН5.** Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності; **ПРН6.** Організувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; **ПРН7.** Здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу; **ПРН13.** Застосовувати найновіші досягнення в спеціальній освіті, здійснювати науково-дослідницьку та методичну діяльність;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодівають компетентностями:

1.3.1. Загальнопредметні використовувати:

ЗК-1. Особистісні: ЗК-1.2. Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності). **ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології).** Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

1.3.2. Фахові СК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності. **СК.-4 Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології).** Здатність до застосування знань

основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу.

Тема 2. Організація роботи у спеціальному дошкільному закладі.

Тема 3. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з предметним світом, створеним людиною.

Тема 4. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з явищами соціального життя.

Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві.

Тема 6. Ознайомлення розумово відсталих дошкільнят з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю.

Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою.

Тема 8. Формування уявлень про сезонні зміни в природі.

Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, порадник).

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім діть з ТПМ у дошкільному закладі.

Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу.

Тема 2. Організація роботи у спеціальному дошкільному закладі.

Тема 3. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з предметним світом, створеним людиною.

Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.

Тема 4. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з явищами соціального життя.

Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві.

Тема 6. Ознайомлення розумово відсталих дошкільнят з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю.

Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.

Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою.

Тема 8. Формування уявлень про сезонні зміни в природі.

Кредит 4. Методика навчання природознавства та суспільствознавства молодших школярів із ТПМ.

Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, порадник).

3.1. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
		л	П	Лаб	Інд.	ср

1		2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім діть з ТПМ у дошкільному закладі.							
1	Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу. Завдання корекційно-педагогічної роботи по ознайомленню з навколишнім.	10	2	2			6
2	Тема 2. Організація роботи у спеціальному дошкільному закладі. Роль дидактичної гри в корекційно-виховному процесі. Методика проведення дидактичної гри при формуванні уявлень про навколишнє середовище у дошкільників з ТПМ.	10	2	2			6
3	Тема 3. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з предметним світом, створеним людиною. Особливості сприйняття предметів дітьми з ТПМ. Завдання і значення роботи з ознайомлення з предметами. Види занять і методика їх проведення. Дидактичні ігри з ознайомлення з предметним світом.	10	2	2			6
Разом		30	6	6			18
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.							
4	Тема 4. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з явищами соціального життя. Завдання навчання дітей різних вікових груп.	8	2	2			4
5	Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві. Формування уявлень про взаємовідносини та взаємозв'язок людей найближчого оточення.	8	2	2			4
6	Тема 6. Ознайомлення розумово відсталих дошкільнят з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю. Формування елементарних уявлень про деякі громадські установи та їх роль в житті і діяльності дітей. Транспорт. Формування уявлень про свята як явища соціального життя.	14		4			10
Разом		30	4	8			18
Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.							
7	Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою. Значення і завдання роботи. Зміст природознавчих знань в програмі виховання і навчання школярів з ТПМ. Методи і форми ознайомлення дітей з тваринним і рослинним світом. Ознайомлення школярів з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	14	2	4			8
8	Тема 8. Формування уявлень про сезонні зміни в природі. Дидактичні ігри природознавчого змісту. Розумове виховання школярів при ознайомленні з природою.	16		4			12

		10	2	2			6
	Разом	30	4	8			18

Кредит 4. Методика навчання природознавства та суспільствознавства молодших школярів із ТПМ.

9	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, радник)	30	2	2			26
	Разом	30	2	2			26
	Всього	120	12	22			94

Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
л		П	Лаб	Інд.	ср	
1	2	3	4	5	6	7

Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім діть з ТПМ у дошкільному закладі.

1	Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу. Завдання корекційно-педагогічної роботи по ознайомленню з навколишнім.	10	2				8
2	Тема 2. Організація роботи у спеціальному дошкільному закладі. Роль дидактичної гри в корекційно-виховному процесі. Методика проведення дидактичної гри при формуванні уявлень про навколишнє середовище у дошкільників з ТПМ.	10					10
3	Тема 3. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з предметним світом, створеним людиною. Особливості сприйняття предметів дітьми з ТПМ. Завдання і значення роботи з ознайомлення з предметами. Види занять і методика їх проведення. Дидактичні ігри з ознайомлення з предметним світом.	10					10
	Разом	30	2				28

Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.

4	Тема 4. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з явищами соціального життя. Завдання навчання дітей різних вікових	10					10
---	--	----	--	--	--	--	----

	груп.					
5	Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві. Формування уявлень про взаємовідносини та взаємозв'язок людей найближчого оточення.	10		2		8
6	Тема 6. Ознайомлення розумово відсталих дошкільнят з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю. Формування елементарних уявлень про деякі громадські установи та їх роль в житті і діяльності дітей. Транспорт. Формування уявлень про свята як явища соціального життя.	10				10
	Разом	30		2		28

Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.

7	Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою. Значення і завдання роботи. Зміст природознавчих знань в програмі виховання і навчання школярів з ТПМ. Методи і форми ознайомлення дітей з тваринним і рослинним світом. Ознайомлення школярів з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	14				14
8	Тема 8. Формування уявлень про сезонні зміни в природі. Дидактичні ігри природознавчого змісту. Розумове виховання школярів при ознайомленні з природою.	16				16
	Разом	30				30

Кредит 4. Методика навчання природознавства та суспільствознавства молодших школярів із ТПМ.

9	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, порадник)	30	2	4		24
	Разом	30	2	4		24
	Всього	120	4	6		110

4. Теми лекційних занять для денної форми навчання

Назви кредитів і тем		Кількість годин
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім діть з ТПМ у дошкільному закладі.		
1	Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу. Завдання корекційно-педагогічної роботи по ознайомленню з навколишнім середовищем.	2

2	Тема 3. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з предметним світом, створеним людиною. Особливості сприйняття предметів дітьми з ТПМ. Завдання і значення роботи з ознайомлення з предметами. Види занять і методика їх проведення. Дидактичні ігри з ознайомлення з предметним світом.	2
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.		
3	Тема 4. Методика ознайомлення дітей з ТПМ з явищами соціального життя. Завдання навчання дітей різних вікових груп.	2
4	Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві. Формування уявлень про взаємовідносини та взаємозв'язок людей найближчого оточення.	2
Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
7	Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою. Значення і завдання роботи. Зміст природознавчих знань в програмі виховання і навчання школярів з ТПМ. Методи і форми ознайомлення дітей з тваринним і рослинним світом. Ознайомлення школярів з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	4
Разом		12

Теми лекційних занять для заочної форми навчання

Назви кредитів і тем		Кількість годин
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім дітей з ТПМ у дошкільньому закладі.		
1	Тема 1. Вступ. Завдання, зміст і методи ознайомлення з предметами та явищами оточуючого світу. Завдання корекційно-педагогічної роботи по ознайомленню з навколишнім середовищем.	1
Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
2	Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою. Значення і завдання роботи. Зміст природознавчих знань в програмі виховання і навчання школярів з ТПМ. Методи і форми ознайомлення дітей з тваринним і рослинним світом. Ознайомлення школярів з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	1
Разом		2

5. Теми практичних занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту та теми	Кількість годин
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім дітей з ТПМ у дошкільньому закладі.		
1	Тема 1. Завдання, зміст і організація роботи з ознайомлення з навколишнім розумово	4

	відсталих дошкільників.	
2	Тема 3. Завдання та організація педагогічної роботи з ознайомлення дітей з природою в спеціальному дошкільному закладі.	4
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.		
3	Тема 4. Методика роботи з картинкою при ознайомленні з навколишнім .	4
Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
4	Тема 7. Виховання пізнавальної активності у школярів з вадами мовлення при ознайомленні з навколишнім	4
Кредит 4. Методика навчання природознавства та суспільствознавства молодших школярів із ТПМ.		
5	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань	6
	Разом	22

Теми практичних занять для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту та теми	Кількість годин
Кредит 3. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
1	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, радник)	8
	Разом	8

6. Теми лабораторних занять для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту та теми	Кількість годин
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім дітей з ТПМ у дошкільному закладі.		
1	Тема 2. Організація роботи у спеціальному дошкільному закладі. Роль дидактичної гри в корекційно-виховному процесі. Методика проведення дидактичної гри при формуванні уявлень про навколишнє середовище у дошкільників з ТПМ.	
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.		
	Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві. Формування уявлень про взаємовідносини та взаємозв'язок людей найближчого оточення.	
	Тема 6. Ознайомлення розумово відсталих дошкільнят з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю. Формування елементарних уявлень про деякі громадські установи та їх роль в житті і діяльності дітей. Транспорт. Формування уявлень про свята як явища соціального життя.	

Кредит 3-4. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
	Тема 7. Ознайомлення дітей з ТПМ з природою. Значення і завдання роботи. Зміст природознавчих знань в програмі виховання і навчання школярів з ТПМ. Методи і форми ознайомлення дітей з тваринним і рослинним світом. Ознайомлення школярів з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	
	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, порадник)	
		Разом

Теми лабораторних занять для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту та теми	Кількість годин
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.		
1	Тема 5. Формування у дітей первинних уявлень про себе, свій стан в суспільстві. Формування уявлень про взаємовідносини та взаємозв'язок людей найближчого оточення.	
Кредит 3-4. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.		
2	Тема 9. Оптимальна динаміка заняття, поступове зростання складності виконуваних завдань; оптимальне співвідношення репродуктивних і творчих завдань; індивідуальний підхід до дітей з ТПМ, урахування їхнього рівня підготовки й інтересів; визначення ролі дорослого в процесі педагогічного спілкування (консультант, помічник, порадник)	
	Разом	

7. Самостійна робота для денної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин
Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім дітей з ТПМ у дошкільному закладі.		
1	Тема 1. Особливості уявлень дітей з ТПМ про предмети і явища навколишньої дійсності.	2
2	Тема 2 Методика роботи з картинкою на заняттях з ознайомлення з навколишнім.	4
3	Тема 2 Методика ознайомлення розумово відсталих дошкільників з особливостями і властивостями предметів (сенсорне виховання при ознайомленні з предметами).	4
4	Тема 3 Методика формування первинних узагальнень у дітей з ТПМ (родових понять про предмети).	4
5	Тема 3 Формування у дітей первинних уявлень про себе і свій стан у суспільстві.	4
Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.		

6	Тема 4 Ознайомлення з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю.	4
7	Тема 4 Формування у дітей уявлень про взаємозв'язки і взаємовідношення людей найближчого оточення.	4
8	Тема 5 Методи і форми ознайомлення з природою.	4
9	Тема 5 методика ознайомлення дітей з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	4
10	Тема 6 Методика ознайомлення дітей з ТПМ з тваринним і рослинним світом.	4
11	Тема 6 Методика ознайомлення дітей з сезонними змінами в природі й формування поняття «Пори року».	4
	Кредит 3-4. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.	
12	Тема 7 Формування у дітей з ТПМ уявлень про час і тимчасових орієнтуваннях.	4
13	Тема 8 Ознайомлення дітей з ТПМ з видами та властивостями матеріалів.	14
14	Тема 9 Сенсорне виховання та формування елементів логічного мислення при ознайомленні дітей з ТПМ з послідовністю і причинністю явищ природи.	16
15	Тема 9 Методика ознайомлення розумово відсталих дошкільників з назвами та призначенням предметів.	24
	Разом	94

Самостійна робота для заочної форми навчання

№ з/п	Назва кредиту і теми	Кількість годин
	Кредит 1. Ознайомлення з навколишнім дітей з ТПМ у дошкільному закладі.	
1	Тема 1 Особливості уявлень дітей з ТПМ про предмети і явища навколишньої дійсності.	5
2	Тема 1 Методика роботи з картинкою на заняттях з ознайомлення з навколишнім.	5
3	Тема 2 Методика ознайомлення розумово відсталих дошкільників з особливостями і властивостями предметів (сенсорне виховання при ознайомленні з предметами).	5
4	Тема 2 Методика формування первинних узагальнень у дітей з ТПМ (родових понять про предмети).	5
5	Тема 3 Формування у дітей первинних уявлень про себе і свій стан у суспільстві.	5
	Кредит 2. Зміст суспільствознавчих знань в програмі виховання і навчання дошкільнят з ТПМ.	
6	Тема 4 Ознайомлення з трудовою діяльністю дорослих і її суспільною значимістю.	10
7	Тема 4 Формування у дітей уявлень про взаємозв'язки і взаємовідношення людей найближчого оточення.	5
8	Тема 5 Методи і форми ознайомлення з природою.	5
9	Тема 5 Зміст і методика ознайомлення дітей з ТПМ з об'єктами і явищами неживої природи.	5
10	Тема 6 Методика ознайомлення дітей з ТПМ з тваринним і рослинним світом.	5
11	Тема 6 Методика ознайомлення дітей з сезонними змінами в природі й формування поняття «Пори року».	5
	Кредит 3-4. Зміст суспільствознавчих знань у програмі виховання і навчання молодших школярів з ТПМ.	
12	Тема 7 Формування у школярів з ТПМ уявлень про час і тимчасових орієнтуваннях.	10
13	Тема 7 Ознайомлення школярів з ТПМ з видами та властивостями матеріалів.	10
14	Тема 8 Сенсорне виховання та формування елементів логічного мислення при ознайомленні дітей з ТПМ з послідовністю і причинністю явищ природи.	15

15	Тема 9 Методика ознайомлення молодших школярів із ОПП з назвами та призначенням предметів. Методика ПЕКС	15
	Разом	110

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (для студентів ДФН)

Підготовка доповіді з висвітленням проблем:

Бесіда як метод ознайомлення з навколишнім.

Роль дидактичних ігор та вправ в ознайомленні дітей з ТПМ з предметами.

Розвиток пізнавальної активності у дітей з ТПМ при ознайомленні з навколишнім.

Екскурсія як форма ознайомлення дітей з ТПМ з навколишнім.

Особливості використання мовного матеріалу на заняттях з ознайомлення з предметами.

Особливості використання методу спостереження при ознайомленні з навколишнім світом.

Роль ознайомлення з навколишнім у розвитку мовлення розумово відсталих дітей дошкільного віку.

Роль знань про соціальні явища в формуванні особистості дитини з мовними вадами.

Використання ігрових методів та мовного матеріалу при ознайомленні дітей з ТПМ з природою.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів представляти результати власних досліджень у таких формах, як-от: реферат, доповідь, творча робота, презентація, портфоліо, відео-кейс, демонструючи при цьому: Елементи наукового дослідження: аргументованість, логічність, лаконічність, науковість, використання досвіду попередників, самостійність, оригінальність.

Стиль і мова наукового дослідження Формально-логічний виклад думок; використання висловів, що відображають причинно-наслідковий зв'язок; Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела; Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо); Ясність, доступність, зрозумілість положень і висновків.

Консультування з фахівцями, викладачами. Редагування власного тексту, грамотність, охайність. Дотримання основних вимог оформлення наукового тексту.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й

підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом навчального матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмій для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Оцінка за виконання *індивідуального наукового-дослідного завдання*, завдань *самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів: Чіткість та однозначність наукової термінології; Логічна конструкція тексту; Об'єктивність викладу; Посилання на джерела; Цілісність та послідовність розвитку думки; Відсутність емоційно забарвлених елементів мови (якщо це не стосується спеціальної тематики та ілюстрацій); Необхідно і варто висловлювати власну думку (якщо вона має вагомні аргументи), але не слід зловживати займенником „я” настільки, щоб це кидалося у вічі; Використання безособових форм і пасивних конструкцій (встановлено, доведено, виокремлено, з'ясовано тощо);

Розподіл балів які отримують студенти за 4 кредити

Поточне тестування та самостійна робота										КР (2)	Сума
Кредит №1			Кредит № 2			Кредит № 3		Кредит № 4	с/р		
T1	T2	T3	T4,5	T6,7	T8,9	T10,11,12	T13,14	T15	1-15	50x2 100 б.	400/100 б.
10	10	10	10	10	10	10	10	20	300		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який

передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

1) наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація, ММЗН);

2) словесні (розповідь, опис, пояснення, доповнення, бесіда, диспут, дискусія, проблемна лекція)

3) практичні (вправи, практичні роботи, робота з книгою).

Самостійні роботи, виконання тестових завдань, контрольні роботи, іспит (попередній, поточний, періодичний, тематичний, підсумковий)

12.Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm> <http://moodle.mnu.mk.ua>
3. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ <https://mon.gov.ua/ua>
4. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
5. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
6. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» Програма розвитку дитини дошкільного віку / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
7. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богуш / Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.
8. Блеч Г.О. Комплекс програмно-методичного забезпечення «Зміст корекційно-спрямованого навчання і виховання розумово відсталих дітей у спеціальних дошкільних закладах» (програма ознайомлення з навколишнім, методичні рекомендації, дидактичні матеріали) / О.Г.Блеч. –К.: 2012 - 96с.
9. 3. Богуславская З.М., Смирнова О.Е. - Развивающие игры для детей младшего дошкольного возраста. М.: Просвещение, 1991.
10. 4. Богуш А.М. та інш. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. К.: Вища-школа, 1992.
11. Виховання та навчання розумово відсталих дітей дошкільного віку: Проект програми. К., 1996.
12. Білан О.І. Мовленнєвий розвиток. Середній дошкільний вік. Навчально-методичний посібник. – Львів: ЛОІППО, 2015. – 88 с.
13. Білан О.І. Навчання розповідання з використанням наочності / О. І. Білан. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 128 с.
14. Білан О.І. Організація роботи і планування з навчання дошкільників розповідання засобами ілюстрації. / О. І. Білан. – Львів, 2003.
15. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Програма та методичні рекомендації. – Харків: «Ранок», 2011. – 112с.
16. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015.
17. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богуш / 2017 /Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.
18. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 344 с.
19. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика / А. М. Богуш. – Запоріжжя, 2000.

20. Марченко І.І. Спеціальна методика розвитку мовлення. Навч. посіб. — К. : Слово, 2010. — 285
21. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). – Вид 3-тє, перер. та доп. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. – 312с.
22. Питерси М. Маленькие ступеньки. Кн.6. Восприятие речи. Программа ранней педагогической помощи детям с отклонениями в развитии. МО. / Пер. с англ.М.: Ассоциация Даун Синдром, 2001. - 112 с.
23. Рібцун Ю.В.Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю.В.Рібцун. – К. : Освіта України, 2011. 292 с.
24. Савінова Н.В., Стельмах Н.В., Серєда І.В. Корекційно-виховна діяльність педагога у сучасних закладах освіти/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. 7. Савінова Н.В., Стельмах Н.В. Серєда І.В., Кисличенко В.А. Білюк О.Г., Берегова М.І., Борулько Д.М., Іванова Т.М. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с
25. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина І) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В.Савінова, О.Г.Білюк, М.І.Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 150 с/ ISBN 978-617-534-633-4
26. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина І) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 136 с / ISBN 978-617-534-664-8
27. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина ІІ) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В. Савінова, О.Г. Білюк, М.І. Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 150 с / ISBN 978-617-534-633-5
28. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина ІІ) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 200 с / ISBN 978-617-534-664-9
29. Сікарчук Н.Д. Словникова робота, як напрям розвитку мовлення у дітей з моторною алалією // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. “Корекційна педагогіка та спеціальна психологія”: зб. Наук. Праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – Вип.14. – С.144-146.
30. Сучасна українська літературна мова / за ред. М.Я.Плющ. – 2 вид. – К.: Вища школа, 2000.
31. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ. – К.: Актуальна освіта, 2007. – 119с.
32. Шерємет М.К. Логопедія Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шерємет. – К.: Слово, 2014. – 672 с.
33. Шерємет М.К. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально- Навчально-методичний посібник. М.К. Шерємет, Н.Г. Пахомова - К.: Знання, 2009. – 250 с.

Допоміжна література

34. Проектування і розвиток професійно успішної особистості в умовах освітньо-виховного середовища університету : монографія / за заг. ред. В.Д.Будака. – Миколаїв : Іліон, 2017. – С.155-169. Колективна монографія
35. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Психологічні особливості роботи з важковиховуваними дітьми (для тих, хто працює з важковиховуваними дітьми і неблагополучними родинами)): Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 254 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Білюк О.Г., Чугусєва І.Є., Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В.
36. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Ситуації в житті дітей молодшого шкільного

- віку). Програма «Знаю і Розумію» практичний матеріал надання психологічної допомоги молодшим школярам, які знаходяться в складних життєвих ситуаціях, або пережили психотравмуючі ситуації. Практичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 384 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є., Білюк О.Г., Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В., Рєпка А.О.
37. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів / монографія / за заг. ред. Н.В.Савінової. – Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с.
38. Компетентісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Серєда, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с.

4. Інформаційні ресурси

1. http://mbttc.mtuci2.com	7. http://www.asha.org
2. http://library.auca.kg	8. http://www.aacap.org
3. http://www.bj.pu.com	9. http://www.dec-sped.org
4. http://www.edu.com	10. http://www.downsideup.org
5. http://www.e-teaching.ru	11. http://www.logoped.org
6. http://www.ict.edu.com	12. http://logoburg.nm.com

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

- 6. Засоби діагностики успішності навчання:** КР, тести, індивідуальні завдання.